

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Idei în jurul stabilizării. — Criza băncii „Cassa de Păstrare” din Săliște. — Situația. — Impozite. Legea timbrului. — Ante-proiectul noului Codice de Comerț al României. — *Cronică:* Banca Comercială Italiană și Română, București. Rambursarea Lozurilor Turcești. Dreptul de întâietate a ereanșelor statului. Situația încasărilor și cheltuielilor Statului la 31 Maiu a. e. Confuziune ori alteeva. — Cursul Dolorilor la București. — Concurs. — Concurs.

Idei în jurul stabilizării.

Stabilizarea de fapt a Leului o avem de mai bine de un an. Către cea legală a trebuit să mergem mai încet, cu prudență și nu tocmai fără dificultăți. Toată lumea o dorește, cei cari o pricep și-și dau seamă de necesitatea ei pentru viața economică, ea și cei cari ignorează mecanismul acestei operațiuni de ordin financiar, dar cari au cunoscut îndeajuns nesiguranța în care i-au pūs în decursul celor nouă ani, fluctuațiile Leului.

În sfârșit toată lumea aproape e pentru stabilizare precum și guvernul, firește factorul decisiv dela care depinde și reușita. Am zis: aproape toată lumea e de acord, căci pot să mai fie și azi partizani ai revalorizării monetei noastre naționale. În orice caz acum, pentru aceștia, partida e pierdută. Dealtfel e utopic a susține revalorizarea, cu o monedă atât de depreciată cum e a noastră. Revalorizarea costă foarte mult pe un stat. Anglia, singura fără poate, care a încercat revalorizarea sterlingului, ajuns puțin numai sub paritatea aurului, a avut de suferit perturbări însemnate în viața economică și îndeosebi în industrie. La revalorizare s'au gândit doar în treacă Francezii, cu un număr apreciabil de rentieri și la care

capitalul mobilier e de mare importanță. Dacă au renunțat aceștia definitiv la revalorizare, când 125 franci fac un sterling, cum să persistăm noi, câtă vreme sterlingul face mai mult de 800 Lei. Dificultățile și prelungirea întâzierii stabilizării Leului constă în girul pe care a trebuit să-l căutăm ca fără mică și sărăcită. Sacrificii se impun pentru mult timp popoului nostru ca astfel să putem acum acorda favoruri giranților noștri, unii foști aliași — frate, nefrate, brânza-i pe bani — alții, foști inamici. Prudența la stabilizare ne cere în afară de o ordine perfectă în finanțele statului, cercetarea și studiarea de-aproape a consecințelor stabilizării. Pe lângă mai multe măsuri absolut necesare, măsuri cari de altfel se vor și legifera odată cu decretarea stabilizării, trebuesc prevăzute cât mai multe din consecințele stabilizării în legătură cu toate ramurile vieții noastre economice. Dintr'o stabilizare pe care o dorim cât mai reușită, va urma siguranță în toate felurile de transacțiuni, atât în târgul intern, cât și în comerțul nostru cu străinătatea, firește volumul transacțiunilor crescând cu timpul. Dacă la alții după stabilizare importul a diminuat, noi am fi mulțumiți dacă deocamdată și-ar menține nivelul actual sau ar crește într'o măsură mai mică. Avem însă toată speranța ca sporul exportului României să fie destul de apreciabil, spor ce va fi dat aproape exclusiv de agricultură.

Dar publicul nu știe dacă marele eveniment financiar atât de așteptat se rezumă numai la stabilizare sau ne va aduce și o monedă nouă. Curiozitatea publicului e justificată, el fiind martorul

evenimentelor de aceeași natură întâmplate în: Germania, Austria, Polonia, Ungaria, Belgia și Italia. În cele patru țări dintâiu concomitent cu stabilizarea s'a introdus o monedă nouă, cât mai cuprinzătoare, cât mai apropiată de aur, luându-se în general ca bază francul aur sau vechea marcă germană. Alții cu moneda mai puțin depreciată, cazul Italiei, s'au mulțumit numai cu stabilizarea. Belgia a adoptat ambele procedee, păstrând pentru circulația internă vechiul franc stabilizat, iar pentru legăturile cu străinătatea a creat o monedă nouă în raport de $\frac{5}{1}$ cu francul, numită belga. Cum statul nostru în vederea stabilizării duce tratativele paralele și de acord cu Franța și Jugoslavia, e posibil să ne orientăm și în această privință după statul francez. Numai cât moneda noastră e de $6\frac{1}{2}$ ori mai depreciată decât francul francez și dacă în Franța circulația monetară poate funcționa nu tocmai anevoie cu francul la noua lui valoare, care mai mult sau mai puțin e echivalentă cu valoarea lui actuală, la noi circulația cred că va fi greoaie, considerând o atare situație pe o durată mai mare de timp. Nu mai vorbim de regularea plăților în afară de granițe cu un Leu care cotează 3 centime la Zürich. Totuși poate că, deocamdată pentru noi ar fi indicat procedeul belgian — nu degeaba suntem porecliți Belgia orientului — adică rămâne un Leu de 3 cent. în afară și o monedă de 30 Lei pentru raporturile cu străinătatea. Căci ne va mai trebui mult timp încă până se va desvolta și răspândi în masa poporului nostru spiritul de economie, în special interesul către valorile mobiliare, precum și spiritul de inițiativă creatoare. Ori — să ne fie iertat — în timpul de față trăim o epocă de parvenitism respingător, când în destul de multe cazuri se consumă mai mult decât se produce. Ușor ne putem închipui ce vor face majoritatea persoanelor sub 25 ani — la începutul războiului erau de 14 ani — cari propriu zis cunosc numai Leul depreciat, ignorând valoarea unei monede aur în administrarea veniturilor lor.

Dar să așteptăm luna Iulie, dată de care sunt legate atâtea speranțe, în mai bine...

Sibiu.

I. N. Bratu.

Criza băncii „Cassa de Păstrare“ din Săliște.

Fruntașa noastră bancă „Cassa de Păstrare“ din Săliște, în urma împrejurărilor economice și a concepției greșite de după războiu: participarea și finanțarea diferitelor industrii, a ajuns în dificultăți de plată, imobilizându-și întreg activul.

În urma acestor împrejurări Consiliul de administrație a solicitat concursul Băncii Naționale a României și a băncii „Albina“ din Sibiu pentru asanarea „Cassei de Păstrare“, ajutându-i refacerea cât mai grabnică. Dat fiind sentimentele conducătorilor acestor două instituțiuni, — ce a dovedit și față de alte bănci ajunse în suferință — au acordat tot sprijinul pentru asanarea băncii pe lângă anumite condițiuni și anume:

1. Plasarea creditului acordat de B. N. a R. cu girul instit. „Albina“ să se facă numai cu aprobarea prealabilă a comitetului de direcție a băncii „Albina“.

2. Incetarea la un termen fix a lucrărilor la întreprinderile industriale a băncii și lichidarea cu orice preț, precum și sistarea și lichidarea oricărei întovărășii ocazionale comerciale.

3. Sistarea unor sucursale respective încorporarea lor la centrală.

4. Vânzarea unor imobile.

5. Încheierea unei învoieli cu deponenții și cu ceilalți creditori pentru acordarea unui morator de trei ani, cu o dobândă normală.

6. Sporirea capitalului social prin emiterea de acțiuni cu drept de prioritate cu dobândă de 6% anual.

7. Reorganizarea serviciilor institutului pentru a putea reduce la minimum posibil cheltuielile de administrație.

Considerând jertfele materiale însemnate ce fac băncile asanatoare, în același timp și creditorii principali ai Cassei de Păstrare, nu ne îndoim că deponentii nu vor refuza concursul lor și în interesul lor bine priceput, cu atât mai vârtos că din bilanțul publicat în ultimul nostru număr se poate constata un progres față de rezultatul anului trecut. Într'adevăr activele băncii au crescut față de anul precedent cu Lei 9,987.958.

Bilanțul s'a încheiat cu întârziere tocmai din cauza operațiunilor de asanare, cari au reclamat o cercetare minuțioasă a situației reale în care se găsește banca. Reprezentanții Băncii Naționale și ai băncii „Albina“ din Sibiu au verificat toate conturile, astfel bi-

lanțul este oglinda fidelă a situațiunii în care se găsește azi banca. Pentru aceea nu se arată nici un excedent deși activele acuză un spor față de anul precedent, deoarece au fost pierderi cari au trebuit acoperite.

Pierderile aceste, deși unii răuvoitori au căutat să le exagereze, vorbind de cifre fantaziste, nu periclitează întru nimic soliditatea băncii. Atât numai că în urma finanțării întreprinderilor industriale cu capitaluri prea scumpe în urma dobânzilor exagerate, ce s'au plătit pretutindeni după depozitele spre fructificare, au imobilizat întreg activul băncii. Iar pierderile inerente — în special între greutățile economice de azi, — sunt pe deplin acoperite prin rezervele mari latente.

Între asemenea împrejurări credem că refacerea băncii Cassa de Păstrare din Săliște va reuși, și va ajunge în vechea stare înfloritoare dedicându-se exclusiv operațiunilor pur bancare.

De încheiere finem să precizăm că situația actuală a băncii nu se poate imputa nepriceperii conducătorilor, cum vor unii bârfitori să prezinte lucrurile, — ei au fost răpiți, — având cele mai bune intențiuni, fiind oameni de o corectitudine desăvârșită — de curentul postbelic, justificat de altcum, de a crea o industrie națională românească. Ori crearea unei industrii românești era mai justificată chiar în comuna Săliște cu harnica ei populație plină de inițiativă și de spirit comercial. Că a dat greș acest efort laudabil al băncii Cassa de Păstrare, nu-i vina conducătorilor, ci a crizei generale economice, dovadă că au ajuns în dificultăți și firme vechi streine cu o reputație stabilită de zeci de ani.

Situația.

Pe piață nesiguranța este mare. Încheierea împrumutului se amână în continuu, în schimb din cercuri foarte înalte se dau asigurări hotărâte, că totul este aranjat, rămânând de a se îndeplini numai formalitățile. Ziarele de azi au comunicat neoficial data convocării parlamentului, aproximativ pentru 3 Iulie crt.

Tratativele cu Germania se afirmă că s'au întrerupt. E și explicabil. Piedeca principală în calea Germaniei de a-și relua activitatea financiară și economică pe piața noastră, este art. 18 din tratatul dela Versailles — cu privire la sechestrarea averilor foștilor inamici. În legătură cu acest articol sunt în litigiu o sumedenie de chestiuni. A anula toate aceste drepturi ale noastre cu o singură trăsătură de condei este imposibil, iar aranjarea lor reclamă tratative îndelungate.

Dat fiind, că diplomația franceză face mari încordări pentru a ne asigura opera de stabilizare a Leului, nu-i exclus ca stabilizarea să se facă fără concursul Germaniei.

În această vreme de așteptare și nervozitate, din toate părțile auzi vorbindu-se de criză de bani și de lipsă de lucru. Singură bursa se ține bine. În ultimele luni numărul remizierilor oficiali s'a dublat, cu toții dau semne de îndestulare, mijlocitorii oficiali au avut o perioadă, cum nu s'a văzut din 1920 încoaci. În bursă și-au făcut apariția o mulțime de bancheri tineri, cari operau pe vremuri în afaceri de devize. Tot aceștia sunt plini de inițiativă și curaj, în urma reușitei de până acum.

Săptămânile din urmă bursa nu a dat nici un semn de inițiativă. Cursurile cu toate că sună a gol, se țin pe loc. Prin culise se șoptește, că zilele acestea se vor ivi surprize. Probabil iarăși eventuala convocare a parlamentului.

Târgul valorilor cu dobândă fixă: Voi căuta să dau unele detalii, ca publicul să aibe puțină orientare asupra lor:

Rente în valută aur dinainte de războiu:

	Cupon	Trageri	Ultima tragere	În circulație
4 ⁰ / ₀ 1889 int. . . .	I—VII	VI—XII	1. VII. 1939	13,913.500
" 1889 ext. . . .	I—VII	VI—XII	1. I. 1940	22,174.000
" 1890 "	I—VII	IV—X	1. VII. 1930	31,707.000
" 1891 "	I—VII	IV—X	1. VII. 1941	21,951.500
" 1894 "	I—VII	IV—X	1. VII. 1945	71,274.000
5 ⁰ / ₀ 1894 int. . . .	VI—V	III—X	1. X. 1944	4,004.500
4 ⁰ / ₀ 1896 ext. . . .	V—XI	II—VIII	1. XI. 1947	57,692.500
" 1890 "	V—XI	II—VIII	1. XI. 1965	152,597.500
5 ⁰ / ₀ 1903 "	III—IX	III—IX	1. VI. 1950	140,508.000
4 ⁰ / ₀ 1905 CNB . . .	IV—X	I—VII	1. X. 1952	73,176.030
" 1905 Convert. .	IV—X	I—VII	"	327,698.500
" 1908	IV—X	I—VII	1. IV. 1947	51,007.000
" 1910 int. . . .	III—IX	VI—XII	1. III. 1957	37,815.500
" 1910 ext. . . .	III—IX	XI—XII	1. IX. 1956	10,464.000
4 ¹ / ₂ 1913	IV—X	I—VII	1. IV. 1960	226,687.500

Toate aceste împrumuturi sunt emise în Lei aur, fres și mărci germane, stipulat fiind aceasta pe titluri. Sunt recunoscute de Statul român numai titlurile deținute de cetățenii români, și ai țărilor amice și neutre. Titlurile acestora au fost stampilate după războiu de „Datoria publică română“ eliberându-li-se borderouri de stampilare. Contra titlurilor evacuate la Moscova s'au emis duplicate, cari nu sunt stampilate.

Rente în Lei hârtie:

	Cupon	Trageri	Ultima tragere	În circulație
5 ⁰ / ₀ 1916 Național	IV—X	II—VIII	1. IV. 1957	373,523.690
" 1919 Unirei	II—VIII	IV—XII	1. II. 1959	1,078,030.700
" 1920 Refacerii	V—XI	III—IX	1. XI. 1960	2,584,291.000
" 1922 Improriet.	V—XI	emisiune în curs	tot 15 miliarde	

Rente emise în valută străină:

4⁰/₀ 1922 de consolid.: aranjament special de amortizare și pentru plata cupoanelor. Total Lire 31,000.000.

	Cupon	Trageri	Ult. trag.	In circulație
5% 1928 C. F. R.	I—VII	IV—X	1. I. 1966	Lire 685.910
6% 1925 Convert.	I—VII	1/IV—X	1. I. 1940	Lire it. 34.507.900

Toate rentele de mai sus au trageri la sorți regulate. Ministerul de finanțe (serviciul Datoriei Publice) tipărește regulat după fiecare tragere liste asupra numerilor eșite la sorți, publicându-le totodată și în Monitorul Oficial. Acuma se fac liste asupra numerilor eșite și neprezentate la plată, mai departe un tablou general, cuprinzând toate tragerile și amortizările din cursul anului. Listele acestea se pot cere dela Ministerul de finanțe.

Rentele emise în Lei aur se cotează și la bursele din Paris, Bruxela, Londra, Berlin.

În Berlin se negociază rentele nestampilate cele deținute de cetățenii fostelor state inamice) având un curs de 15—20%₀ valoare aur.

Acestea sunt rentele de stat. În numărul viitor voi scrie despre obligațiuni și scrisuri fonciare.

București.

Remizier.

Impozite. Legea timbrului.

Impunerea operațiilor de asigurare.

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturor administrațiilor financiare din țară prin care li se face cunoscut normele privitoare la impunerea veniturilor realizate de către diferite persoane din operațiunile de asigurare pe categorii de asigurări:

Asigurările mutuale.

Asigurările mutuale prin reciprocitate de natalitate, căsătorie și deces — se fac pe grupe de 1000 sau mai multe persoane, iar asigurații primesc o poliță de asigurare bazată pe plăți și încassări reciproce între membrii grupelor. În acest fel de asigurări societatea la care ele se contractează este de fapt mandatară, intermediară între persoanele cari s'au constituit în grup în vederea acestor asigurări.

La împlinirea evenimentului pentru care s'a contractat asigurarea (natalitate, căsătorie, deces) fiecare persoană din grupul asiguraților plătește prin intermediul Societății de asigurare câte o sumă fixată dinainte. Iar din totalul sumelor încassate în acest fel o parte se reține de Societatea de asigurare pentru cheltuieli și beneficii, iar restul se atribuie asiguratului din grupă, în favoarea căruia a intervenit evenimentul.

Suma pe care acest asigurat o primește constituie în mod indiscutabil un venit întâmplător și se taxează integral cu 12 la sută, în conformitate cu art. 48 din legea Contribuțiilor directe.

Asigurările populare.

Asigurările populare — se fac pe bază de contract de asigurare intervenit direct între o persoană și Societatea de asigurare pe un termen fixat dinainte. În acest soi de asigurări societatea nu mai apare ca o mandatară ci ca parte contractantă, contractul prevăzând obligațiuni atât pentru persoana ce contractează asigurarea, cât și pentru societate.

Asigurările acestea se fac în vederea restituirii la termenul contractual a unei sume fixate și pentru care asiguratul este obligat să verse societății în fiecare lună o primă calculată în funcțiune de suma și timpul pentru care se contractează asigurarea.

Pentru încurajarea acestui fel de asigurări societățile au introdus sistemul amortizării prin tragere la sorți a polițelor de asigurare ce acești asigurați primesc.

Avantagiul acestor trageri la sorți rezidă în faptul că un asigurat poate dobândi suma pentru care s'a asigurat înainte de expirarea termenului pentru care s'a contractat asigurarea.

În acest caz asiguratul realizează un venit care incontestabil că trebuie impus. Venitul impozabil îl constituie diferența dintre totalul primelor vărsate de asigurat, cari pentru el constituie un capital propriu, până în momentul eșirei poliței sale la sorți și suma pentru care s'a constituit asigurarea, iar cota de impunere este de 12 la sută.

În cazurile în cari polița se achită la ajungerea termenului pentru care s'a contractat asigurarea (scadența ei), este evident că nu mai intervine noțiunea de venit de oarece în aceste cazuri societatea de asigurare nu face altceva decât restituie asiguratului capitalul acumulat de acesta în decursul asigurării și deci nu este locul a se percepe nici un impozit.

În asigurările populare, asigurații vor să răscumpere asigurarea după un termen oarecare, dacă nu mai voesc să continue asigurarea. În aceste cazuri echivalente cu o desființare a contractului se restituie asiguratului primele depuse potrivit normelor adoptate de fiecare societate în parte; aceasta constituind o restituire de capital nu poate fi vorba de nici un fel de taxare.

Dacă asiguratul încetează din viață înainte de ajungerea termenului, sumele plătite de societățile de asigurare celor desemnați de el sau moștenitorilor, nu se consideră ca venit, ci ca un capital pentru care se vor plăti taxe succesoriale.

Asigurările pe viață.

Asigurările pe viață — se contractează în genere în condițiuni mai grele și plățile ce se fac de societate la ajungerea poliței la scadență

se consideră ca restituiri de capitaluri proprii ale asiguraților și deci nu este locul să se încasseze nici un impozit direct, iar în caz de deces al asiguratului — înainte de scadență — aceste sume fac parte din activul succesoral — și sunt supuse taxelor de timbru proporțional.

Asigurările pe accidente.

Asigurările pentru cazuri de accidente — au ca scop acordarea de despăgubiri asiguratului în caz de accident.

Aceste despăgubiri echivalând cu diminuarea capacității de muncă, nu poate fi vorba de realizarea unui venit întâmplător și deci nu se poate supune la nici un impozit direct.

Perceperea impozitului de 12 la sută.

Perceperea impozitului de 12 la sută — se face pe cale de rețineri de către Societățile de asigurare, din sumele cari se plătesc asiguraților și cari sunt impozabile potrivit dispozițiilor aci arătate.

Vărsarea la Stat — se face pentru sumele prevăzute la punctul 2 din acest ordin în termen de o lună dela esirea la sorți a polițelor, iar pentru celelalte trimestrial. La fiecare vărsare se va arăta de societate numele și pronumele beneficiarului, domeniul, suma impozabilă și impozitul ce se varsă.

Aceste sume se vor comunica apoi de d-voastră, percepției în raza căreia domiciliază beneficiarul spre a se avea în vedere în anul următor la impunerea ce i se va face la impozitul pe venitul global.

Se vor comunica Societăților de asigurare aceste dispozițiuni cu invitațiunea de a se conforma legii.

Ante-proiectul

noului Codice de Comerț al României.

(Urmare).

Titlul VII.

Despre procuriști și mandatar comerciali.

Secțiunea I.

Art. 85. — Procurist este acela care obține, dela proprietarul firmei individuale sau sociale, mandat expres și autentic de a gira în mod general afacerile firmei sau a fost declarat expres și autentic procurist.

Ca procurist poate fi investit una sau mai multe persoane, separat sau împreună și pot fi chiar femeile măritate, fără autorizarea soțului.

Art. 86. — Calitatea de procurist conferă drepturile de a face orice acte juridice și extra-judiciare, în legătură cu activitatea exercitării co-

merțului; ea ține locul oricărui mandat special, care va fi necesar și dă dreptul la angajarea și licențierea funcționarilor, prepușilor, comișilor și a oricărui mandatar comercial.

Dreptul de a înstrăina sau greva bunurile nemiscătoare ale firmei, revine procuristului, numai dacă i s'a dat autorizație specială pentru aceasta.

Art. 87. — Restricțiunea adusă, fie prin actul de autorizare, fie mai în urmă, atribuițiunilor legale unui procurist, nu produce efecte juridice în privința terților.

Art. 88. — Semnătura procuristului pentru a fi valabilă, trebuie să fie făcută cu mențiunea calității sale și adăogată numelui firmei.

În caz de procuriști colectivi, fiecare procurist trebuie să adăoge numele său, la semnătura firmei, prevăzută cu mențiunea de mai sus.

Art. 89. — Pentru îndeplinirea dispozițiilor cuprinse în art. 42 și 102, părțile pot fi constrânse din oficiu, prin aplicarea unei pedepse între 500—10.000 Lei, acordându-se un termen de 15 zile; dacă nici după această dată comerciantul nu-și va îndeplini obligațiunile sale, amenda se va îndoi.

Art. 90. — Retragerea sau încetarea autorizării dată procuristului, se va aduce la cunoștința tribunalului competente, de către comerciant, pentru a fi înregistrată.

Dacă încetarea dreptului de procurație nu s'a înregistrat în registrul comercial și nu s'a publicat conform art. 9, comerciantul poate opune acest fapt terților numai în cazul când va putea proba că aceștia, la încheiere, au avut cunoștința de retragerea sau încetarea procurațiunei.

Art. 91. — Procuristul este îndatorat a face cunoscut mandantului toate faptele ce ar putea să-l hotărască a revocea procurațiunea.

Art. 92. — Procuristul este răspunzător de stricăciunile lucrurilor ce-i sunt încredințate spre păstrare, afară de cele provenite prin forța majoră sau caz fortuit, ordinare sau extraordinare, prevăzute sau neprevăzute, din viciul și chiar natura lor.

Art. 93. — Procuristul care nu se conformă cu instrucțiunile primite dela mandant, răspunde de daune interese.

Art. 94. — Procuristul este dator a în cunoștința în scris și imediat pe mandantul său, despre orice operațiune sau executare a mandantului său.

Art. 95. — Procuristul care schimbă destinațiunea sumelor primite în socoteala mandantului este dator dobândă la această sumă, din ziua în care a primit-o, deosebit de daune-interese provenind din neîndeplinirea mandatului, și de orice altă acțiune, chiar penală în caz de dol sau fraudă.

Art. 96. — Procuristul este dator a-și arăta mandatul său persoanelor cu cari tratează, când i se cere.

Art. 97. — Însărcinarea procuristului nu se presupune a fi gratuită, iar mandatul mai este ținut a-i mai procura și mijloacele necesare pentru împlinirea mandatului, afară numai dacă nu există convenție contrarie.

Art. 98. — Procuristul are privilegiu special pentru tot ce-i datorește din executarea mandatului său și chiar pentru retribuțiunea sa. Acest privilegiu se exercită asupra lucrurilor mandatului ori unde s'ar afla ele.

Art. 99. — Procuristul sau mandatarul, care fără cauză justă, prin revocare sau renunțarea sa, întrerupe executarea mandatului, răspunde de daune interese.

Secțiunea II.

Art. 100. — Mandatarul comercial, care — fără a avea drept la procurățiune — este autorizat de patronul său, fie cu conducerea tuturor afacerilor, fie numai cu anumite sau izolate operațiuni, în cadrul afacerilor sale, are putere de a dispune în privința tuturor actelor juridice, cari în asemenea afaceri comerciale sunt de obicei necesare și în privința tuturor actelor judiciare cari, de regulă sunt impuse de acele acte juridice.

Mandatarul comercial — prepusul — are drept să se oblighe cambial, să facă împrumuturi și să stea în judecată numai dacă are autorizație specială și autentică, dar nu are nevoie de autorizație specială pentru actele, asupra cărora i-au fost întinse atribuțiunile.

Art. 101. — Mandatarul comercial — prepusul — este obligat a evita, când semnează, de a face vreo mențiune, care ar lăsa să se creadă că ar fi procurist, dar va menționa prin semnătura sa raportul de mandatar.

Art. 102. — Mandatul comercial poate fi expres sau tacit. Mandatul expres trebuie să fie depus la tribunalul în a cărui circumscripție prepusul are a-și îndeplini însărcinarea sa, spre a fi transcris în registrul destinat pentru aceasta și afișat și publicat conform art. 9. Până la îndeplinirea formalităților de mai sus, se aplică dispozițiunile articolului următor.

Art. 103. — Față cu cei de al treilea, mandatul tacit al presupusului se socotește general și cuprinde toate actele necesarii exercițiului comerțului pentru care este dat.

Patronul, nu poate opune celor de al treilea vreo restricțiune a mandatului tacit, dacă nu probează că ei o cunoșteau în momentul contractării obligațiunii.

Art. 104. — Prepusul este totdeauna dator a trata în numele patronului și să arate în subsemnătura sa pe lângă numele și pronumele său propriu, numele și pronumele sau firma patronului cu mențiunea „mandatar comercial“ sau alte asemenea.

În lipsa unei asemenea declarațiuni; prepusul se obligă personal, cei de al treilea însă pot exercita și în contra patronului acțiunile ce derivă din actele prepusului privitoare la exercițiul comerțului, cu care acesta a fost însărcinat.

Art. 105. — Prepusul nu poate fără învoirea expresă a patronului a face operațiuni sau a lua parte, în socoteala sa proprie sau a altuia, la alte negoțuri de natura ațeluia cu care este însărcinat.

În caz contrariu prepusul este responsabil de daune interese și patronul are încă dreptul de a reține pentru sine foloasele ce ar rezulta din aceste operațiuni.

Art. 106. — Revocarea mandatului expres, trebuie să fie făcută în aceleași forme cu care el a fost dat.

Art. 107. — Prepusul poate intența orice acțiune și poate fi chemat în judecată în locul patronului său, pentru operațiunile contractate de dânsul în exercițiul comerțului, cu care a fost însărcinat.

Art. 108. — Dispozițiunile art. 32 până la 99 inclusiv sunt aplicabile și mandatarilor comerciali, — prepusii. —

Art. 109. — Dispozițiunile acestui titlu se aplică și reprezentanților caselor comerciale sau ai societăților streine, care în mod obișnuit, tratează sau încheie în țară, în numele și pe socoteala acestora afacerile comerciale cu care au fost însărcinați.

(Da urma).

CRONICĂ.

Banca Comercială Italiană și Română, București, în ultima sa adunare generală a ratificat fuziunea resp. contopirea „Băncii Agrare Timișane“ a căreia acții, în mare majoritate, le-a avut în portfoliul ei.

Cu începere dela 1 Iunie a. c. Centrala „Băncii Agrare Timișane“ din Timișoara și sucursalele acesteia din Arad, Cluj și Sibiu, funcționează deja ca Sucursale ale „Romcomit“-ului.

În adunarea generală extraordinară a „Romcomit“-ului a fost ales, la postul nou creat de viceprezident, dl M. Oromolu, fost ministru și fost guvernator al „Băncii Naționale a României“.

Prin fuziune s'a naționalizat o bancă puternică din părțile ardelenale ale țării.

Sperăm că naționalizarea efectuată va afla expresie și în angajarea unui număr corăspunzător de funcționari români, la posturile de conducere, ca și la alte posturi; în administrația internă și în corespondența nouilor sucursale, care în ce privește limba română, lasă, la unele, mult de dorit.

*

Rambursarea Lozurilor Turcești, se face la Banca Otomană din Constantinopol, precum urmează: Lozurile eșite la sorți până inclusiv 1 Oct. 1914 se plătesc integral în cecuri asupra Paris (suma de amortizare 240 franci francezi). Pentru lozurile trase la sorți, până inclusiv 1 Februarie 1920, se plătește de prezent numai un acout de 25%, adică 60 franci francezi; plata se notează pe titlu, care se restituie posesorului; lozurile eșite la sorți până inclusiv 1 August 1922 se răscumpără integral, ca și cele amintite mai sus la locul prim.

Conform unei convenții recente dintre Dette Publique și guvernul otoman, cele 75% restante la lozurile trase la sorți până inclusiv 1 Febr. 1920, precum și lozurile eșite la sorți la tragerile dela Oct 1922 până în August 1924, se vor preschimba cu Bonuri de lichidare al pari. Aceste Bonuri sunt plătibile, fără dobânzi, în 30 de rate anuale, cu începere dela 25 Mai 1929

Știrea aceasta interesează și publicul ardelean, unde au fost și se află plasate un număr însemnat de astfel de lozuri.

*

Dreptul de întâietate a creanțelor statului.

Conducerea Uniunii generale a industriașilor, de acord cu „Creditul Industrial” București, a prezentat Ministerului de finanțe un Memoriu prin care se cere modificarea dispozițiilor legii, cu privire la dreptul de prioritate a creanțelor statului față de creanțele particulare, asigurate prin hipotecă.

Precum se știe interpretarea și aplicarea actuală a legii este o piedecă principală pentru contractarea de împrumuturi cu hipotecă din străinătate, cari au devenit aproape imposibil de obținut.

Se face guvernului propunerea, să modifice legea în sensul, că statul are drept de întâietate numai pentru creanțele sale provenite din *impozite directe*, dar nu pentru creanțele de impozite indirecte, taxe etc.

Modificarea propusă este cu atât mai ușor realizabilă, cu cât legea nu spune apriat cari creanțe ale statului au drept de prioritate.

Este o acțiune cât se poate de rațională acțiunea Uniunii gen. a industriașilor și este numai de dorit să afle deplină înțelegere la guvern. Se

va pune capăt, prin modificarea legii, unei nesiguranțe păgubitoare creditului, atât în interiorul țării, cât și, mai ales în străinătate.

*

Situația încassărilor și cheltuelilor Statului la 31 Maiu. Situația încassărilor și cheltuelilor Statului la 31 Maiu a. e. se prezintă după cum urmează:

Incassările complimentare efectuate dela 1 Ianuarie la 30 Aprilie a. e. au fost de 1.378,053.861 Lei.

Cele din luna Maiu au fost de 173,586.696 Lei. Totalul încassărilor complimentare efectuate dela 1 Ianuarie la 31 Maiu a. e. pe seama exercițiului 1927, au fost de 1.551,640.557 Lei.

Cheltuelile complimentare făcute dela 1 Ianuarie la 30 Aprilie a. e. au fost de 2.511,860.495 Lei, iar cele din luna Maiu a. e. au fost de 924,894 184 Lei. Totalul cheltuelilor complimentare făcute dela 1 Ianuarie la 31 Maiu a. e. pe seama exercițiului 1927, au fost de 3.436,754.679 Lei.

Incassările efectuate dela 1 Ianuarie la 30 Aprilie a. e. au fost de 8,655,318.615 Lei, iar cele din luna Maiu a. e. au fost de 2.558,196.489 Lei.

Totalul încassărilor dela 1 Ianuarie la 31 Maiu a. e. pe seama exercițiului 1928 au fost de 11.213,515.105 Lei.

Cheltuelile făcute dela 1 Ianuarie la 30 Aprilie a. e. au fost de 7.372,272.474 Lei, iar cele din luna Maiu a. e. au fost de 2.304,305.786 Lei.

Totalul cheltuelilor făcute dela 1 Ianuarie la 31 Maiu a. e. pe seama exercițiului 1928 au fost de 9.676,578.261 Lei.

*

Confuziune ori altceva. Cronicarul economic-financiar al revistei „Societatea de mâne”, Cluj în numărul ultim sub titlul „Dobânzi mari” serie, cuvânt de cuvânt, următoarele: „Cu toate fâgăduințele și cu toate măsurile Băncii Naționale *dobânzile sunt tot ușoare*. Acțiunea primului institut *al nostru* de credit a avut un singur efect: scăderea dobânzilor la depuneri. S'a dat astfel un nou câștig nemeritat, un nou premiu de încurajare băncilor. Oare aceasta a fost intenția „Băncii Naționale”?

Mărturisim că nu înțelegem intenția și rostul croniceii de mai sus. Sunt ușoare dobânzile? Da, în adevăr, dobânzile s'au ușurat, redus în general la bănci și pentru debitori și pentru depunători. Intervenția Băncii Naționale nu a fost fără efect.

Aceasta fiind realitatea, denotă sau confuziune, lipsă de orientare, ori reacredință a scrie de „un nou câștig nemeritat și de un premiu de încurajare pentru bănci”.

Cursul Valorilor la București

la 21 Iunie 1928.

EFECTE

	Dob. anuală	Cursul
Rentă 1913 original	4 ¹ / ₂	200—210
Rentă 1913 duplicate	4 ¹ / ₂	100—110
Scris Rurale	5	63— 63 ¹ / ₂
Scris Urb. București	5	65 ¹ / ₂ — 65
Scris Urb. Iași	5	64— 64 ¹ / ₂
Comuna București	4	62— 64
Comuna București	5 ⁰ / ₁₀	55— 60
Imprumutul Național 1916	5	83— 83 ¹ / ₂
Imprumutul Unirii 1919	—	70— 71
Imprumutul Refacerii 1920	5	69 ¹ / ₂ — 70
Renta împroprietăririi	5	64 ¹ / ₂ — 65
„ 1903 original	5 ⁰ / ₁₀	100—110
„ 1903 duplicate	5 ⁰ / ₁₀	90— 95

BĂNCI

	Val. nom.	Cursul
Banca Națională	500	15800—15900
Marmorosch Blank & Cie	500	1850—1875
Românească	500	1530—1540
„ pui	500	1240—1250
De Scont	500	530— 545
Comerc. Română	500	1650—1700
Credit Român	500	1430—1420
Generală	500	890— 900
Vilicola	500	520— 530
Comerț Craiova	500	1150—1160
Com. Ital. și Rom.	500	800— 820
Albina Sibiu	500	1125—1150
Carpaților	500	350— 360
Franco-Română	500	380— 390

ASIGURĂRI

Dacia-România	2000	8650—8700
Națională	500	1750—1800
Generală	500	3500—3525
Agricola	500	1430—1440
Steaua României	500	950—1000
Prevederea	200	290— 300
Soc. Urania	1000	1800—1900

PETROLIFERE

Steaua Română	500	1740—1750
Astra Română	500	3400—3425
Speranța opt.	500	1325—1375
Speranța pui	500	950— 960
Petrol Blok	500	405— 415
Petrolul Rom. opt.	500	975— 980
Petrolul Rom. (pui)	500	510— 550
I. R. D. P. opt.	500	500— 510
I. R. D. P. III vărs.	500	300— 320
Concordia	250	1420—1425
Creditul Miner	500	1390—1400

DIFERITE SOCIETĂȚI

	Val. nom.	Cursul
Reșița	500	1190—1200
C. Tramv. Buc.	500	1370—1380
Govora-Călimănești purtător	200	300— 310
Govora-Călimănești nom.	200	300— 310
Cartea Românească	500	455— 470
Creditul Technic purt.	500	500— 510
Creditul Technic nom.	500	500— 510
Letea opt.	500	1270—1280
Clădirea Românească	500	980—1000
Mica ex. cup.	500	895— 910
Carpațina	500	1000—1025
Credit Industrial	1000	1340—1350

MONEDE EFECTIVE

Dolari	162·25—162·75
Sterline	794·00—798·—
Lirete	8·59— 8·62
Cor. cehe	4·90— 4·93
Franci francezi	6·48— 6·52
Franci belgieni	4·45— 4·55
Franci elvețieni	31·60— 31·80
Mărci germane	38·50— 38·75
Zloți	18·25— 18·75
Silingi	23·15— 23·35
Pengő	28·60— 28·90
Dinari	2·80— 2·92
Leva	1·17— 1·20
Drachme	2·08— 2·13
Lire otomane	84·00— 86·—
Napoleon	635·00—645·—

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **șef contabil** la institutul de credit și economii „TIBLEȘANA“ S. A. Dej, reflectanții sunt invitați a-și înainta cererile la direcțiunea institutului în Dej.

În cerere se vor arăta condițiunile de salariu, asemenea se vor anexa și toate actele recerute.

Să recere ca petiționarul să fie contabil autorizat și să posedă perfect limba română.

Postul este a se ocupa fără întârziere.

Dej, la 20 Iunie 1928.

Direcțiunea.

Concurs.

Subsemnata bancă prin aceasta publică concurs pentru ocuparea unui post de:

Funcționar și unul de **Dactilografă.**

Doritorii de a ocupa acest post, binevoiască a-și înainta ofertele, dimpreună cu pretențiunile de salariu, cel mai târziu până la 15 Iunie a. c.

Dela funcționar se cere să fie absolvent al Școlii superioare de comerț, ori licențiat al Academiei Comerciale, iar dela dactilografă, să cunoască și limba germană.

„PATRIA“

bancă pentru Credit, Comerț și Industrie
societate anonimă Blaj.